

FITXA IDENTIFICATIVA**DADES DE L'ASSIGNATURA**

Codi: 33461
Nom: Antropologia de l'educació
Cicle: Grau
Crèdits ECTS: 6
Curs acadèmic: 2026-27

TITULACIONS

Titulació	Centre	Curs	Període
1306 - Grau Educació Social	Facultat de Filosofia i Ciències de l'Educació	2	Segon quadrimestre

MATÈRIES

Titulació	Matèria	Caràcter
1306 - Grau Educació Social	Antropologia	BÀSICA

COORDINACIÓ

GALVIS DOMENECH MARIA JOSE

LOPEZ FRANCES INMACULADA

RESUM

L'ésser humà és un ésser viu que és capaç, per la seua indeterminació, d'adquirir unes ¿maneres de conducta?, però que al seu torn, de l'adquisició d'aqueixes maneres de conducta depèn la seua supervivència. Llevat de la succió en el nounat no té fixats per herència maneres de conducta de la relació amb el mitjà. Tampoc disposa de mecanismes per a adquirir maneres de conducta de forma espontània al llarg del desenvolupament. Mancant ambdues possibilitats, és imprescindible, si vol sobreviure i interioritzar aquests ¿modes de conducta? mitjançant un procés de socialització i educació que es desenvolupa en el temps contant amb la seua cultura. L'educació és el primer vehicle de transmissió cultural. Precisament l'Antropologia de l'Educació s'ocupa de donar resposta al ja que ocupa l'ésser humà en el cosmos i els processos pels quals es porta a terme la seua humanització.

L'Antropologia de l'Educació, contant amb els anteriors supòsits, te com objectiu proporcionar al estudiant de Pedagogia les bases necessàries per al desenvolupament i adquisició dels conceptes necessaris per a l'acompliment de la professió pedagògica en l'àmbit antropològic, incidint per a això en el coneixement de les característiques bàsiques dels processos d'adquisició, transmissió cultural, dels quals l'educació és un procés bàsic, i dels contextos de socialització i educació, de la cultura, el coneixement de l'aparició històrica i desenvolupament de l'Antropologia de l'Educació. Així mateix pretén proporcionar les eines necessàries per a un millor coneixement de la realitat educativa a la qual s'enfrontarà en la vida

professional mitjançant els mètodes de l'Antropologia, el coneixement de la Etnografia de l'aula, els paràmetres rellevants de l'antropologia familiar, els pressupostos i problemàtica de l'Educació Multicultural, de la nova realitat audiovisual i els paràmetres bàsics del gènere i l'antropologia des del vessant educatiu realitat audiovisual i els paràmetres bàsics del gènere i l'antropologia des del vessant educatiu.

CONEIXEMENTS PREVIS

RELACIÓ AMB ALTRES ASSIGNATURES DE LA MATEIXA TITULACIÓ

No s'ha especificat restriccions de matrícula amb altres assignatures del pla d'estudis.

COMPETÈNCIES / RESULTATS D' APRENTATGE

1306 - Grau Educació Social

Capacitat crítica i autocrítica.

Capacitat d'adaptació a situacions noves.

Capacitat d'anàlisi i síntesi.

Capacitat d'aprenentatge autònom al llarg de la vida.

Capacitat d'organització i planificació.

Capacitat d'utilització de les TIC en l'àmbit d'estudi i en el context professional.

Capacitat de comunicació professional oral i escrita en les llengües pròpies de la Universitat de València.

Capacitat de gestió de la informació.

Capacitat de resolució de problemes i presa de decisions.

Capacitat per a desenvolupar, promoure i dinamitzar habilitats de comunicació interpersonal.

Capacitat per a realitzar investigació educativa en diferents contextos.

Comprendre els referents teòrics que constitueixen l'ésser humà com a protagonista de l'educació.

Conèixer i comprendre els processos d'ensenyament aprenentatge i la seva incidència en la formació i desenvolupament integral de les persones i comunitats.

Desenvolupament de la innovació i la creativitat en la pràctica professional.

Diagnosticar necessitats, situacions complexes i possibilitats de les persones per fonamentar les accions educatives.

Que els estudiants hagen demostrat posseir i comprendre coneixements en una àrea d'estudi que parteix de la base de l'educació secundària general, i se sol trobar a un nivell que, si bé descansa en llibres de text avançats, inclou també alguns aspectes que impliquen coneixements procedents de l'avantguarda del seu camp d'estudi.

Que els estudiants sàpien aplicar els seus coneixements al seu treball o vocació d'una forma professional i posseïsquen les competències que solen demostrar-se per mitjà de l'elaboració i defensa d'arguments i la resolució de problemes dins de la seua àrea d'estudi.

DESCRIPCIÓ DE CONTINGUTS

1. Antropologia de l'Educació. Perspectiva històrica.

- 1.1. EL SENTIT DE L'ANTROPOLOGIA: ORIGEN, EVOLUCIÓ I PERSPECTIVA ACTUAL
- 1.2. QUÉ I QUI ÉS L'HOME?
- 1.3. L'ÉSSER HUMÀ, COM FONAMENT I SUBJECTE DE L'ANTROPOLOGIA DE L'EDUCACIÓ
- 1.4. IMPORTÀNCIA I SENTIT DE L'ANTROPOLOGIA DE L'EDUCACIÓ
- 1.5. ELS PRECURSORS DE LA ANTROPOLOGIA DE L'EDUCACIÓ
- 1.6. APARICIÓ HISTÒRICA DE L'ANTROPOLOGIA DE L'EDUCACIÓ

2. El discurs antropològic actual i l'Antropologia de l'Educació: Els sabers de l'home. Models filosòfic, biològic i cultural

- 2.1. ELS SABERS ANTROPOLÒGICS EDUCATIUS.
 - 2.1.1. L'Antropologia de Cort Filosòfic
 - 2.1.2. L'Antropologia de Cort Empíric-Positiu
 - 2.1.2.1. El model físic-biològic. ¿L'Humà entre Naturalesa i Cultura
 - 2.1.2.2. El saber antropològic cultural de l'educatiu

2.2. CONCLUSIÓ: ELS SABERS ANTROPOLÒGICS EDUCATIUS.

3. Els sabers antropològic i educatius

3.1. NIVELLS ANTROPOLÒGICS: ETNOGRAFIA, ETNOLOGIA I ANTROPOLOGIA

3.2. LA MITOLOGIA, RAMA DE L'ANTROPOLOGIA

3.3. MODEL CULTURAL. CONTINGUT DELS SABERS ANTROPOLÒGICS-EDUCATIUS

3.4. CONCEPTE, TEMES I FINS ??

3.5. ANTROPOLOGIA DE L'EDUCACIÓ EN EL CONTEXT DE LES CIÈNCIES DE L'EDUCACIÓ. LA MIRADA ANTROPOLÒGIC-EDUCATIVA

4. Alguns problemes teòric-pràctics de l'Antropologia de l'Educació

4.1. SOCIALITZACIÓ, CULTURA I EDUCACIÓ

4.1.1. Socialització

4.1.2. Cultura

4.1.3. Educació

4.2. PROCESSOS DE ENCULTURACIÓ I ACULTURACIÓ

4.2.1. Enculturació i endoculturació

4.2.2. Concepte de Aculturació

4.2.3. Diferències entre Aculturació, Deculturació i Endoculturació

4.3. ETNOCENTRISME

4.3.1. Definició de Etnocentrisme

4.3.2. Problemes amb el Etnocentrisme

4.3.3. Tipus de Etnocentrisme ??

4.4. RELATIVISME I UNIVERSALITAT

4.4.1. Relativisme

4.4.2. Universalisme

5. Els processos d'adquisició transmissió cultural

5.1. LA TRANSMISSIÓ CULTURAL COM OBJECTE D'ESTUDI DE L'ANTROPOLOGIA DE L'EDUCACIÓ

5.1.1. Sistemes d'adquisició i transmissió cultural

5.1.2. La Transmissió de la cultura: primers estudis

5.2. FONAMENTS SOCIOCULTURALS DE L'APRENTATGE HUMÀ

5.2.1. Cap a una Antropologia de l'Aprenentatge

5.3. TRANSMISSIÓ-ADQUISICIÓ DE CULTURA.

5.3.1. Malinowsky. Primeres propostes

5.3.2. Adquisició de Cultura

5.3.3. La transmissió cultural en l'actualitat

5.3.4. Els continguts del procés d'adquisició i transmissió cultural. Ethos i Eidos

5.4. L'ÉSSER HUMÀ, SUBJECTE DE L'EDUCACIÓ I LA CULTURA

5.4.1. L'educació com procés de reproducció

5.4.2. Assimilació Cultural

5.4.3. L'educació com procés d'adquisició-transmissió cultural

5.4.4. L'educació com procés de perfeccionament

6. Antropologia i educació: Objecte i mètodes. Metodologia qualitativa.

6.1. EL SABER CIENTÍFIC i ANTROPOLÒGIC

6.1.1. Els mètodes de l'enfocament filosòfic-antropològic de l'Educació

6.1.2. Els mètodes de la investigació científica en Antropologia de l'Educació

6.2. ESTUDIS DE CAMP: LA INVESTIGACIÓ ETNOGRÀFICA

6.2.1. Aproximació conceptual

6.2.2. Corrents de la investigació etnogràfica

6.2.3. El procés de l'estudi etnogràfic

6.2.4. Tècniques d'investigació etnogràfica

6.2.5. L'etnografia escolar

6.2.6. L'etnografia virtual

6.3. ELS MÈTODES COMPARATIUS

7. Contextos de socialització i educació. Escolar, familiar, contextos informals. La multiculturalitat y la interculturalitat.

7.1. EDUCACIÓ MULTICULTURAL

7.2. PROBLEMES CULTURALS: RACISME I EDUCACIÓ

7.3. MODELS D'EDUCACIÓ MULTICULTURAL I INTERCULTURAL

7.4. LA IDENTITAT CULTURAL

7.5. ANTROPOLOGIA PEDAGÒGICA INTERCULTURAL

8. Antropologia Audiovisual

- 8.1. APROXIMACIONS TEÒRIQUES
- 8.2. PER QUÉ UNA ANTROPOLOGIA AUDIOVISUAL?
- 8.3. CINEMA I ANTROPOLOGIA
- 8.4. LA IMATGE FOTOGRÀFICA
- 8.5. INFLUÈNCIA DELS MITJANS EN L'ÉSSER HUMÀ
- 8.6. HOMO ¿DIGITALIS¿

9. Antropologia i Genere

- 9.1. L'ANDROCENTRISME EN L'ANTROPOLOGIA
- 9.2. LA CONSTRUCCIÓ DE GÈNERE
- 9.3. LA INFERIORITAT DEL STATUS FEMENÍ: CARÀCTER DE «UNIVERSAL» CULTURAL
 - 9.3.1. Les tesis naturalistes
 - 9.3.2. L'ordre simbòlic com origen de les diferències
- 9.4. CONCLUSIÓ

VOLUM DE TREBALL (HORES)

ACTIVITATS PRESENCIALS

Activitat	Hores
Teoria-Pràctiques	60,00
Total hores	60,00

ACTIVITATS NO PRESENCIALS

Activitat	Hores
Assistència a altres activitats	0,00
Elaboració de treballs individuals o en grup	30,00
Estudi i treball autònom	30,00
Preparació de classes	30,00
Preparació d'activitats d'avaluació	0,00
Resolució de casos pràctics	0,00
Total hores	90,00

METODOLOGIA DOCENT

- Aprenentatge col·laboratiu

- Realització de portafolis

Classes magistrals.

AVALUACIÓ

Primera convocatòria ordinària:

- El 80 % de la qualificació procedeix de treballs i la participació.
- El 20 % de la qualificació procedeix de la prova final.

Segona convocatòria ordinària:

- El 40 % d'un treball personal (concretar en tutoria).
- El 60 % de la qualificació procedeix de la prova final.

La realització fraudulenta de proves d'avaluació i el plagi en treballs d'avaluació seran considerats conforme al Reglament d'avaluació i qualificació de la UV (ACGUV 108/2017) i al Protocol d'actuació davant pràctiques fraudulentes (ACGUV 123/2020).

L'ús de tecnologies (inclosa IA), que no siga prèvia i expressament autoritzat pel professorat, per a confeccionar materials d'avaluació, permetrà que aquests no siguen considerats com d'autoria pròpia i seran tractats segons la reglamentació vigent i el Codi de Convivència i Bones Pràctiques de la UV (ACGUV 300/2023, DOGV, núm. 9747/18.12.2023).

BIBLIOGRAFIA

Referència b1: Américo, B. L., & Carniel, F. (2022). Anthropology of education: Mapping the origins of a research field. *Educação e Pesquisa*, 48, e234239

Referència b2: Celigueta, G., & Solé Blanch, J. (2014). *Etnografía para educadores*. UOC.

Referència b3: Bauman, Z. (2005). *Vidas desperdiciadas: la modernidad y sus parias*. Paidós.

Referència b4: Delgado, M., Horta, G., López Bargado, A., Bergalli, R., Delgado, M., & Garcés, M. (2009). *La humillación: técnicas y discursos para la exclusión social*. Bellaterra.

Referència b5: Denzin, N. K. (1997). *Interpretive ethnography: Ethnographic practices for the 21st century*. Sage.

Referència b6: Esteban-Galarza, M. L. (2016). Antropología del cuerpo. Itinerarios corporales y relaciones de género. *Perifèria. Cristianisme, Postmodernitat, Globalització*, 3(3), 134-147.

Referència b7: Foucault, M. (2001). *Los anormales*. Akal.

Referència b8: García Molina, J. (2013). *Exclusiones: discursos, políticas, profesiones*. UOC.

Referència b9: Goffman, E. (2006). *Estigma: la identidad deteriorada*. Amorrortu.

Referència b10: Geertz, C. (1986). *Descripción densa: hacia una teoría interpretativa de la cultura*. Gedisa.

Referència b11: Hamann, B. (1992). *Antropología pedagógica*. Vicens Vives.

Referència b12: Mead, M. (1972). *Educación y cultura*. Paidós.

Referència b13: Rivas, J. I. (2019). Ethnographic inquiry in teacher education. <https://doi.org/10.1093/acrefore/9780190264093.013.477>

Referència b14: Skliar, C., Larrosa, J., & Duschatzky, L. (2009). *Experiencia y alteridad en educación*. Homo sapiens.

Referència b15: Velasco, H., García Castaño, J., & Díaz de Rada, Á. (Eds.). (2005). *Lecturas de antropología para educadores, el ámbito de la antropología de la educación y de la etnografía escolar*. Trotta.

Referència b16: Venceslao Pueyo, M., & Delgado Ruiz, M. (2017). Somatizaciones del internamiento en un centro de justicia juvenil. La participación de los dominados en su propia dominación. *AIBR. Revista de Antropología Iberoamericana*, 12(2), 193-214.

Referència b17: Walsh, C. (2017). Entretejiendo lo pedagógico y lo decolonial: luchas, caminos y siembras de reflexión-acción para resistir, (re)existir y (re)vivir. *Alter/nativas*.